

Beleidsplan 2020 - 2025

september 2019

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
2. Terugblik op de vorige beleidsperiode (2015 - 2020)	4
3. Maatschappelijke ontwikkelingen	5
3.1 Natuur & biodiversiteit	5
3.2 Beleefbaar landschap	5
3.3 Water	5
3.4 Bodem	6
3.5 Klimaat	6
3.6 Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB)	6
4. Visie op de toekomst	6
5. Natuur & biodiversiteit	7
5.1 Waar staan we nu (2019)	7
5.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken	7
5.3 Wat gaan we doen	8
6. Beleefbaar Landschap	8
6.1 Waar staan we nu (2019)	8
6.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken	8
6.3 Wat gaan we doen	9
7. Water	9
7.1 Waar staan we nu (2019)	9
7.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken	9
7.3 Wat gaan we doen	9
8. Bodem	10
8.1 Waar staan we nu (2019)	10
8.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken	10
8.3 Wat gaan we doen	10
9. Klimaat	10
9.1 Waar staan we nu (2019)	10
9.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken	11
9.3 Wat gaan we doen	11
10. Strategie	11
10.1 De rol van WLD	11
10.2 Organisatie	11
10.3 Leden	12
10.4 Belangenbehartiging	13
10.5 Vrijwilligers	13
10.6 Samenwerking	13
10.7 Monitoring	13
10.8 Innovatie	14
10.9 Communicatie	14

1. Inleiding

Elke 5 jaar maakt WLD een beleidsplan. In dit beleidsplan beschrijven we hoe wij de komende 5 jaren invulling geven aan onze missie. Welke externe en interne ontwikkelingen wij zien op het vlak van natuur & biodiversiteit, landschap, water en bodem en de rol in samenhang met ontwikkelingen in het agrarisch ondernemerschap. Wat wij daarin willen realiseren in de komende 5 jaar en met welke strategie.

Onze Missie:

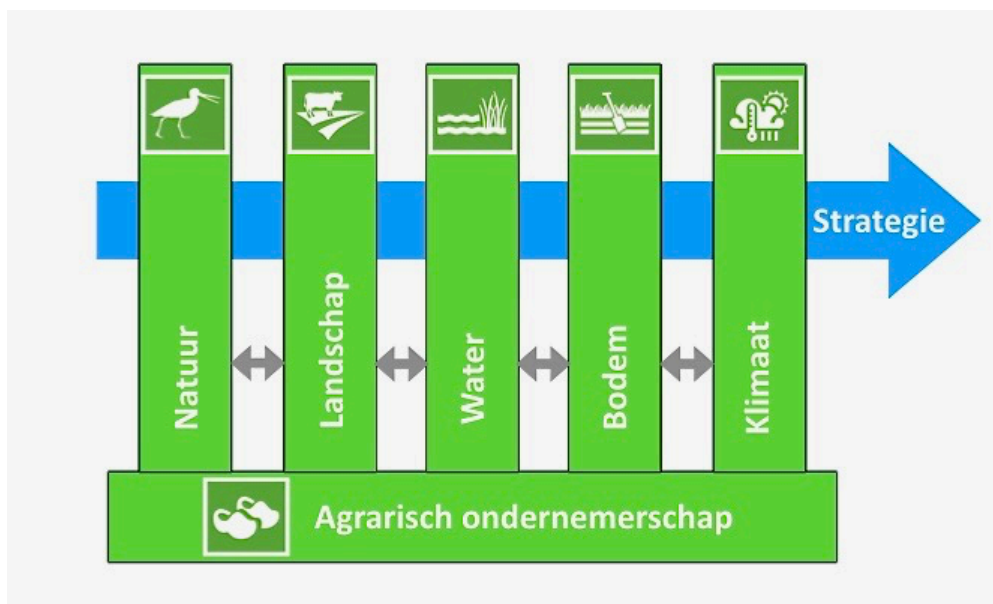
“Sterk in Plattelandsnatuur”.

De Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken is een collectief van ruim 500 boeren, 500 vrijwilligers en een groep betrokken burgers.

Wij zetten ons in voor natuur, aantrekkelijk landschap, schoon water en een gezonde bodem. Zo realiseren we waardevolle plattelandsnatuur in samenhang met agrarisch ondernemerschap.

Dit plan begint met een terugblik op de afgelopen 5 jaren. Daarna richten we ons op vijf thema's: de vier die in onze missie staan genoemd (natuur, landschap, water en bodem), aangevuld met het actuele thema klimaat. We beschrijven de maatschappelijke ontwikkelingen rond deze thema's, beschrijven onze visie waar we over 5 jaar willen staan en werken vervolgens de vijf thema's uit. Hierbij komt per thema aan de orde wat we over 5 jaar willen bereiken, welke focus we hebben binnen het thema en welke rol we daarin zien voor ons organisatie.

Tot slot beschrijven we de strategie, waarbij de thema's rollen, organisatie, ledenbinding, belangenbehartiging, vrijwilligers, samenwerken, monitoring, innovatie en communicatie aan de orde komen.

Het proces om te komen tot dit beleidsplan is gestart met een gezamenlijk werkdag van bestuur en team, waarin is teruggeblikt op de uitvoering van het vorige beleidsplan. Daarna zijn huidige ontwikkelingen in ons werkveld en gewenste ontwikkelingen en aanpak op genoemde thema's voor de vereniging in beeld zijn

gebracht. Een werkgroep, bestaande uit 3 bestuursleden en de teamleider hebben dit uitgewerkt tot een conceptplan. Dat vervolgens is besproken in het bestuur, het team en de vrijwilligersraad. Hun reactie is verwerkt tot dit beleidsplan, dat zal worden vastgesteld door de Algemene leden vergadering van onze vereniging. Het plan zal elk jaar worden uitgewerkt in een werkplan. Te beginnen in het werkplan 2020. Daarmee stuurt en evalueert het bestuur jaarlijks de uitvoering van dit Beleidsplan 2020 - 2025.

2. Terugblik op de vorige beleidsperiode (2015 - 2020)

Belangrijke resultaten van de afgelopen 5 jaren zijn:

- een implementatie van de regeling ANLb, waarbij uiteindelijk ruim 5700 ha is gecontracteerd bij zo'n 350 leden. Waarbij we hebben gekozen voor eigen kwaliteitsinvulling met 105 verplicht zwaar beheer. Hiermee gaan we verder dan de overheid aangeeft;
- een breed scala aan projecten, waarbij naast de bestaande projecten rond agrarisch natuur- en landschapsbeheer en boerderijeducatie, projecten rond bodem en water (oa. Landbouwportaal Noord-Holland, Bodemcoaches, Innovatie Programma veen, aanleg natuurvriendelijke oevers, bodemafhankelijk bemesten en ruimte voor groei);
- provincie, waterschap, gemeenten en recreatieschappen zien WLD steeds meer als een betrouwbare partner en opdrachtnemer, die hen helpt beleid uitvoerbaar te krijgen. We worden steeds vaker al in een voortraject gevraagd mee te denken. Mooie voorbeelden hiervan zijn de compensatie weidevogels voor de verbetering van de Markermeerdijken, het Landbouwportaal en het weidevogelbeleid van de gemeente Bergen;
- er de komende jaren beleidsontwikkelingen zijn waarin WLD een belangrijk speelt of zal spelen: bodemdaling, natuurinclusieve landbouw, biodiversiteit en Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Samenwerking in deze thema's maar zeker ook in het duurzaam beheer van de NNN zal steeds belangrijker worden;
- de werkorganisatie heeft zich steeds verder geprofessionaliseerd. In het ANLb hebben de veld-coördinatoren een begeleidende rol gekregen voor leden en vrijwilligers. Ze zijn daarmee de ogen en oren van de organisatie in het veld en hebben daarmee een belangrijke rol in de relatie tussen organisatie en wat er in het veld gebeurt. De uitbreiding van projecten heeft geleid tot groei van het team. De verwachting is dat de groei in projecten en dus van het team zal blijven doorgaan, waarbij afstemming van competenties van medewerkers en de inhoud van de projecten belangrijk is;
- we hebben ons ingezet op lobby en belangenbehartiging, daar waar het ging om belangen van ons doelstelling en de leden daarin. We hebben daarin vaak samenwerking gezocht met andere belanghebbenden. Zoals met de LTO bij de problematiek van de vaartoeslag en het besluit van de provincie om ANLb binnen de NNN in toekomst af te schaffen;
- we werkten samen met andere partijen om onze doelen te realiseren, zoals met de TBO's, bijvoorbeeld in het Innovatieprogramma Veen en in Groen Goud, de uitwerking van biodiversiteitsherstel in Noord-Holland.
- communicatie heeft meer aandacht gekregen. In 2017 is een verbeterplan opgesteld en in 2018 is gestart met de uitvoering daarvan. Met name het uitstralen van trots op ons werk en onze de leden en vrijwilligers en het duidelijk maken waar we voor staan ("Sterk in Plattelandsnatuur") zijn daarin belangrijke aspecten;
- de organisatie is financieel gezond. Projecten worden kosten dekkend uitgevoerd, medewerkers werken vanuit een groot besef van budgetverantwoordelijkheid. Management systemen zijn zodanig dat goed gestuurd kan worden op budgetten van arbeid en geld. Het ziekteverzuim is laag;

- we hebben een grote groep vrijwilligers (ruim 500), die zich inzetten in weidevogelbescherming, maar ook in monitoring. Zij vormen een belangrijk onderdeel in de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer door onze leden.

3. Maatschappelijke ontwikkelingen

3.1 Natuur & biodiversiteit

Natuur en biodiversiteit in Nederland zijn afgenomen en staan onder hoge druk. Ook in het agrarisch gebied. Daar liggen grote kansen en een verantwoordelijkheid voor WLD.

Weidevogels broeden landelijk in steeds lagere aantallen. Met name de veenweidegebieden in ons werkgebied behoren gelukkig nog steeds tot de belangrijkste weidevogelgebieden van ons land. Ondanks dat ook bij ons in sommige gebieden de weidevogels het moeilijk hebben zijn er ook gebieden, waar het aantal broedparen weidevogels weer zijn toegenomen.

Binnen het werkgebied liggen, met name in de droogmakerijen, grote kansen voor akkervogels. Ervaringen in andere delen binnen de provincie laten zien dat er goede resultaten met akkerranden en vogelakkers kunnen worden gehaald.

Predatie, met name door de vos en kraaien, neemt nog steeds toe. Vooral wettelijke beperkingen en (nog) samenwerking van alle betrokken partijen zijn daarin de beperkende factoren. Dit geldt ook voor de toenemende ganzenproblematiek, die niet alleen invloed heeft op het agrarisch gebruik maar ook op de vestiging van weidevogels.

In de provinciale uitwerking van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel, Groen Goud, wordt aangegeven dat er grote mogelijkheden zijn voor biodiversiteitsherstel in het agrarisch gebied. WLD is een de partijen die dat geschreven heeft en een van de belangrijkste partijen in de uitvoering daarvan door haar leden.

3.2 Beleefbaar landschap

Het agrarische landschap binnen het werkgebied van WLD is een bijzondere afwisseling van veenweidegebieden en kleine en grote droogmakerijen met aan de westkant de kenmerkende overgang van de duinen naar het polderland. De grote openheid van het landschap is een belangrijke factor voor de vestiging van weidevogels. Een landschap dat in stand wordt gehouden door agrariërs.

Het gebied vormt het noordelijk deel van de MRA-regio. De relatie stad-platteland is daarin een belangrijke. Zowel als aantrekkelijk landschap voor bewoners, recreanten en toeristen, als in de relatie voedselproducent en -consument.

3.3 Water

Waterkwaliteit is belangrijk, zowel voor het vee als voor biodiversiteit. Verbeteren van de waterkwaliteit is een belangrijk doel van het waterschap. Die heeft daarbij onder andere de inzet van boeren nodig. Dit heeft geleid tot samenwerking met HHNK in het Landbouw Portaal en in de medefinanciering van HHNK in de waterpakketten.

Voor biodiversiteitsherstel liggen er kansen in de sloten en waterlopen in de polder door bijvoorbeeld het verminderen van afspoeling van meststoffen, ecologisch slootschonen, minder frequent schonen, gebruik van de baggerpomp en de aanleg en beheer van natuurvriendelijke oevers.

Waterkwantiteit is belangrijk. Voldoende water als dat nodig is voor plas-dras percelen in het voorjaar, bij droge zomers en als we in de toekomst meer peilgestuurde drainage aanleggen of andere maatregelen nemen om bodemdaling te beperken. Hierbij is de kwaliteit van het water ook weer belangrijk. De verantwoordelijkheid ligt hier bij het waterschap.

3.4 Bodem

De bodem is voor landbouw maar ook voor biodiversiteit heel belangrijk. Wat in de bodem gebeurt aan processen en leven bepaald voor een groot deel wat er boven die bodem gebeurt. Ook in het huidige landbouw met kringloop landbouw speelt bodem bewust boeren een grote rol. Kennis ontwikkeling bij de boeren en het agrarisch onderwijs is beperkt en verdient in de komende jaren aandacht. Kennis over de bodem en uitvoering van kringlooplandbouw bij onze leden is belangrijk. De behoefte hierin is groot. Het succes van de bodemcoach laat dat zien.

3.5 Klimaat

Bodemdaling in de veengebieden is een actueel beleidsthema. De politiek wil snel beleid maken, terwijl er nog veel onduidelijk is wat er kan binnen de huidige landbouw. Bestuurlijke keuzes voor verhoging van waterpeilen, natte teelten en opgeven van veengebieden zullen grote gevolgen hebben voor onze leden, maar ook voor de doelen waar wij voor staan: een open veenweidelandschap met weidevogels en kruidenrijke graslanden. Dat wat de recreanten naar ons gebied trekt. Experimenten met onder andere peilgestuurde drainage, natte teelten, verkleien van veen zijn nodig om te bepalen hoe bodemdaling beperkt kan worden binnen een economisch rendabele bedrijfsvoering en met behoud van het kenmerkende veenweidelandschap en de daarbij behorende weidevogels in ons gebied.

CO₂-problematiek wordt veelal aan de bodemdaling gekoppeld. Landelijk wordt er gewerkt aan Carbon-credits. Ontwikkeling hiervan kan kansen bieden voor onze leden.

In het terugdringen van emissies van broeikasgassen, wordt een grote inspanning van de landbouw verwacht. Bij de klimaattafels zijn daarover afspraken gemaakt. Ook in het nieuwe GLB zullen hiervoor mogelijk maatregelen worden opgenomen. Bij ketenpartijen wordt gewerkt aan beleid voor het terugdringen van broeikasgassen en worden er nieuwe protocollen ontwikkeld, zoals Planetproof.

3.6 Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB)

De EU bereid een nieuw Gemeenschappelijke Landbouw Beleid (GLB) voor, dat in 2022 van kracht moet zijn. De verwachting is dat daarin onder andere maatregelen worden opgenomen gericht op vergroening, bodem, water en klimaat. Ook wordt er gesproken over een rol voor de collectieven daarin. Op dit moment experimenteren wij in een pilot project voor het GLB met bodem-, water- en klimaatmaatregelen en met groen-blauwe dooradering op polderniveau. De komende twee jaren zal duidelijk worden hoe het nieuwe GLB er uit gaat zien en wat de rol voor de collectieven en in het bijzonder voor ons zal zijn. Onze ervaringen met de uitvoering van het huidige stelsel ANLB en de verdergaande professionalisering van organisatie zullen ons daarin helpen dat ook op te kunnen pakken.

4. Visie op de toekomst

Het agrarisch ondernemerschap vormt de basis van waaruit wij onze projecten met onze leden uitvoeren. We streven naar een toekomstbestendige landbouw, die past bij ons gebied en de kenmerkende waarden van ons gebied. We hebben een grote verscheidenheid aan bedrijfsstijlen in ons gebied, zoals natuurbedrijven, schaalgrootte bedrijven, verbrede bedrijven, biologische bedrijven. Die verscheidenheid aan bedrijven is de kracht van onze vereniging en dragen allen bij aan onze missie en visie.

Agrarische bedrijven die bij hun bedrijfsvoering uitgaan van hun eigen rijkdom (bodem, water, natuur en landschap) en die duurzaam gebruiken en inzetten. Met een maximale benutting van mineralen en mest op het eigen bedrijf (kringlooplandbouw). Dit met aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen, zoals er nu zijn: klimaat, biodiversiteit, gezond voedsel, energievoorziening en vrijetijdsbesteding op het platteland.

Wij gaan projecten ontwikkelen en uitvoeren die de ontwikkeling stimuleren, faciliteren en ondersteunen met oog voor de ontwikkeling van individuele bedrijven vanuit een collectieve aanpak. Kennisdeling, informatievoorziening, studieclubs, masterclasses, lezingen en individuele begeleiding zullen hierin bijdragen. Tegelijk willen gevoed worden door de lokale kennis die bij onze leden aanwezig is, om projecten te kunnen ontwikkelen en uit te voeren. In al onze projecten zullen we hier aandacht aan besteden. Waardoor onze leden, vanuit hun agrarisch ondernemerschap, hun bedrijf kunnen ontwikkelen zoals hiervoor beschreven. Individuele keuzes die bijdragen aan een sterker collectief.

We onderscheiden daarin 5 thema's, die we hierna beschrijven. De thema's kunnen niet los van elkaar worden gezien, maar beïnvloeden elkaar. Dit vraagt dat we projecten integraal uitvoeren, met aandacht voor de andere thema's dan alleen het hoofdthema van een project.

Wat doen we niet

In de keuze van thema's zijn ook onderwerpen afgefallen, waarvan we hebben besloten dat we die niet actief gaan doen. Het zijn onderwerpen, waarvan we op dit moment vinden dat die minder bij ons passen, al door andere partijen worden opgepakt, waar we weinig expertise in hebben of weinig toegevoegde waarde hebben. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- *energietransitie*
- *streekelijke producten*
- *agrotourisme*
- *plattelandrecreatie*
- *waterberging*

5. Natuur & biodiversiteit

5.1 Waar staan we nu (2019)

Het ANLb is een succes. In 2019 is voor ruim 5700 ha. een beheerovereenkomst met totaal 350 leden afgesloten. Grotendeels gericht op weidevogels, maar ook op waterkwaliteit, perceelsranden en akkerranden. Middels het project weidevogelcompensatie Markermeerdijken, aanleg en beheer kruidenrijk grasland, en ander beheer-experimenten, wordt het beheer voor weidevogels steeds verder verbeterd. Voor akkervogels is het aantal ha afgesloten contract nog gering omdat we in het begin staan van de ontwikkeling van dit beheer in ons werkgebied.

We ondersteunen onze leden met een servicepakket voor het Particulier Natuurbeheer.

We hebben meegedacht en geschreven aan Groen Goud, de uitwerking van het Deltaplan voor Biodiversiteitsherstel voor Noord-Holland. Hierin zijn 7 maatregelen opgenomen waarmee de landbouw kan bijdragen aan het biodiversiteitsherstel. Het plan ligt nu voor financiering bij de provincie. Afhankelijk daarvan zal WLD aan dit plan uitvoering geven.

In 2 gebieden vindt samenwerking plaats met respectievelijk Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer bij het beheer van de NNN.

We ondersteunen leden die actief zijn met particulier natuurbeheer. We ontzorgen hen daarin met een servicepakket.

5.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken

Over 5 jaar hebben we bereikt dat:

- het biotoop voor weidevogels binnen de weidevogelleefgebieden in ons gebied op orde is, om bij te dragen aan de ontwikkeling en behoud van de weidevogels in ons gebied;
- het biotoop voor akkervogels binnen de akkerbouwgebieden in ons gebied op orde is, om bij te dragen aan de ontwikkeling en behoud van de akkervogels in ons gebied;
- tenminste 75 % van onze leden hebben op het bedrijf maatregelen, naast die voor weidevogels of akkervogels, genomen, die de biodiversiteit van het agrarisch gebied versterken;

- in alle natuurterreinen binnen de NNN er een samenwerking is tussen WLD en de TBO's gericht op natuurwaarden en biodiversiteit, waarbij onze leden middels een duurzame overeenkomst worden ingeschakeld;
- er samenwerking met marktpartijen in het kader van hun duurzaamheidprogramma's is voor een bijdrage in de financiering van beheermaatregelen.

5.3 Wat gaan we doen

Om dit te bereiken gaan we:

- voortzetten van het ANLb en het verbeteren van de beheerpakketten daarbinnen;
- uitbreiden van het ANLb binnen de akkerbouw;
- experimenteren met nieuwe beheermaatregelen gericht op weidevogels, akkervogels, perceelsranden en ecologisch waterbeheer;
- een bijdrage leveren aan het vergroenen van het GLB. In eerste instantie met de uitvoering van een pilot;
- projecten ontwikkelen die zich richten op maatregelen ter versterking van de biodiversiteit, zoals natuur op het erf, vleermuizenkasten, bijenlinten, kruidenrijke graslanden, overhoeken en natuurvriendelijke oevers;
- uitvoeren van de maatregelen zoals beschreven in Groen Goud, in samenwerking met de TBO's en andere partijen;
- we blijven leden ondersteunen die kiezen voor Particulier Natuurbeheer. We gaan onze service ook aanbieden aan collectieven van niet-agrariërs in ons werkgebied;
- kennis ontwikkelen bij de leden.

6. Beleefbaar Landschap

6.1 Waar staan we nu (2019)

Het landschap in ons werkgebied wordt hoog gewaardeerd door bewoners en bezoekers. Landbouw is de belangrijkste drager van dat landschap. Dit wordt veelal niet gezien, ook niet door bestuurders en beleidsmakers.

Al jaren voeren we succesvol de coördinatie van de boerderijeducatie uit. Jaarlijks bezoeken vele basisscholen, oa. uit Amsterdam, de educatieboerderijen in ons gebied.

We zijn faciliterend aan andere organisaties, die iets willen op recreatie en toerisme, waarbij onze leden zijn betrokken. We werken samen met Bureau Toerisme Laag Holland in het ontwikkelen en uitbrengen van de toeristische kaart voor Laag Holland., waarin ook onze leden met recreatieve en toeristische producten zijn opgenomen. We regelen de contracten met onze leden voor 4 boerenlandpaden in ons werkgebied.

Hierdoor is het mogelijk het agrarische landschap te beleven. Het aantal bezoekers van de 4 paden is totaal 60.000 bezoekers per jaar.

De afgelopen jaren hebben we het veenweidelandschap versterkt middels de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

6.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken

Over 5 jaar hebben we bereikt dat:

- er meer bekendheid is over de rol van de landbouw als drager van het landschap in ons gebied bij bewoners, bezoekers en bestuurders en beleidsmakers;
- boerderijeducatie voor basisscholen behouden en verder ontwikkeld is;
- het project boerderijeducatie is uitgebreid met een programma voor scholieren van middelbare scholen;
- we nog steeds het aanspreekpunt zijn voor boerderijeducatie binnen Noord-Holland;
- er 35 kilometer nieuwe natuurvriendelijke oevers aangelegd is;

- er een samenwerking is met partijen die streekproducten ontwikkelen en op de markt zetten, die in nauwe relatie staan tot onze 4 kernthema's: natuur, landschap, bodem en water;
- we samenwerken met partijen die zich inzetten voor beleving van het landschap door bewoners, recreanten en toeristen met inzet van onze leden;
- de boerenlandpaden zijn behouden en verder ontwikkeld.

6.3 Wat gaan we doen

Om dit te bereiken gaan we:

- meer communicatie over de rol van de landbouw als drager van het landschap;
- een educatieprogramma voor middelbare scholen ontwikkelen en gefinancierd krijgen;
- de resultaten van de boerderijeducatie voor basisscholen en de rol van WLD en haar leden daarin meer communiceren;
- we zien ons niet als initiatiefnemer voor ontwikkelen van streekproducten of recreatieve producten. We gaan wel samenwerken met partijen die dat doen, als dat een nauwe relatie heeft met onze 4 kernthema's: natuur, landschap, bodem en water en er een meerwaarde is voor onze leden;
- we zien ons niet als initiatiefnemer, maar werken samen met partijen die zich bezighouden met beleving van het gebied, waarbij onze leden een rol in spelen;
- de huidige boerenlandpaden middels onze leden bewandelbaar houden en bezoekers meer geïnformeerd hebben dat deze paden door onze leden worden verzorgd;
- nieuwe projecten voor aanleg en beheer van natuurvriendelijke oevers ontwikkelen.

7. Water

7.1 Waar staan we nu (2019)

De overgang van water naar land is een van de kansrijke plekken in het agrarisch gebied voor het versterken van biodiversiteit. We hebben de afgelopen jaren ruim 700 km waterpakketten afgesloten binnen het ANLb. Daarnaast hebben we natuurvriendelijke oevers aangelegd, geëxperimenteerd met minder frequent schonen (het project Ruimte voor groei).

In de praktijk merken we dat de kennis van de deelnemers nog niet heel groot is.

Sinds begin 2019 voeren we met 2 andere collectieven een GLB-pilot uit gericht op vergroening, waarin onder andere wordt geëxperimenteerd met watermaatregelen en groen/blauwe dooradering.

7.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken

Over 5 jaar hebben we bereikt dat:

- er meer aandacht van onze leden is op de samenhang van water en ecologie en de kansen daarin voor biodiversiteit;
- de oppervlakte waterpakketten is verdubbeld;
- er 35 kilometer nieuwe natuurvriendelijke oevers aangelegd is;
- maatregelen voor water en groen/blauwe dooradering zijn opgenomen in het GLB, met een rol voor WLD vergelijkbaar met het ANLb;

7.3 Wat gaan we doen

Om dit te bereiken gaan we:

- lobbyen voor verdubbeling van het budget om waterpakketten binnen het ANLb af te sluiten;
- experimenteren met nieuwe waterpakketten en die opnemen in het ANLb;
- nieuwe projecten voor aanleg en beheer van natuurvriendelijke oevers ontwikkelen;
- kennisontwikkeling bij de leden;

- een GLB-pilot uitvoeren en ons hard maken voor een rol voor de collectieven in de uitvoering van het nieuwe GLB;
- samenwerken met HHNK in projecten gericht watergebonden biodiversiteit in het agrarisch gebied.

8. Bodem

8.1 Waar staan we nu (2019)

Bodem is de basis van het agrarisch bedrijf en de biodiversiteit. Vergroten van de organische stof en daarmee het stimuleren van bodemleven is daarbij belangrijk. Daarnaast heeft de bodem een belangrijk bufferend vermogen bij te veel water.

Als eerste stap in het bewust met de bodem omgaan, zijn we het project Bodemcoach gestart, dat inmiddels is opgenomen in het Landbouw Portaal.

Sinds begin 2019 voeren we met 2 andere collectieven een GLB-pilot uit gericht op vergroening, waarin onder andere wordt geëxperimenteerd met maatregelen voor bodem en klimaat.

8.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken

Over 5 jaar hebben we bereikt dat:

- onze leden bewust en professioneel bezig zijn met de bodem voor hun bedrijfsvoering (kringloop-landbouw) en als basis voor biodiversiteit.
- we actief het verhogen van organische stof in de bodem (bv door gebruik van ruige mest) en daarbij het verbeteren van het bodemleven hebben gestimuleerd;
- er maatregelen voor bodem zijn opgenomen in het GLB , met een rol voor WLD vergelijkbaar met het ANLb;

8.3 Wat gaan we doen

Om dit te bereiken gaan we:

- kennis ontwikkelen over bodem en kringlooplandbouw bij onze leden;
- een GLB-pilot uitvoeren en ons hard maken voor een rol voor de collectieven in de uitvoering van het nieuwe GLB;
- het project bodemcoach voortzetten en doorontwikkelen;
- projecten ontwikkelen en uitvoeren gericht op duurzaam bodembeheer, bodemleven en bufferend vermogen van de bodem voor water;

9. Klimaat

9.1 Waar staan we nu (2019)

Voor de problematiek van bodemdaling werken we samen met LTO aan beleidsbeïnvloeding met name gericht op de provincie. Daarnaast loopt het Innovatie Programma Veen om te onderzoeken of peilgestuurde drainage en natte teelten methoden zijn om de bodemdaling te beperken binnen het boerenbedrijf. En er worden experimenten ontwikkeld en voorbereid in ons werkgebied om ervaring op te doen met peilgestuurde drainage op polderniveau en het verkleien van veen.

De problematiek van reductie van emissie van broeikasgassen wordt steeds belangrijker in de landbouw. Sinds begin 2019 voeren we met 2 andere collectieven een GLB-pilot uit gericht op vergroening, waarin onder andere wordt geëxperimenteerd met maatregelen voor bodem en klimaat. Ook vanuit marktpartijen, zoals Friesland Campina en CONO stellen hierin steeds meer eisen aan de boeren.

9.2 Wat willen we over 5 jaar bereiken

Over 5 jaar hebben we bereikt dat:

- de overheid een realistisch beleid voor bodemdaling heeft geformuleerd, waarbij rekening wordt gehouden met een rendabele agrarische bedrijfsvoering en behoud van het open veenweidelandschap met weidevogels en kruidenrijke graslanden;
- we inzicht hebben in en ervaring hebben met verschillende methoden, die op het boerenbedrijf in ons gebied zijn toe te passen om bodemdaling en emissies van broeikasgassen in de veengebieden te beperken;
- er maatregelen voor klimaat zijn opgenomen in het GLB , met een rol voor WLD vergelijkbaar met het ANLb;
- er een samenwerking is met marktpartijen op het gebied van duurzaamheidprogramma's.

9.3 Wat gaan we doen

Om dit te bereiken gaan we:

- actief inzetten op de beleidsontwikkeling rond bodemdaling vanuit onze doelstelling;
- experimenten ontwikkelen en uitvoeren op het gebied van beperking van bodemdaling;
- onze leden betrekken bij de discussie over bodemdaling en de genoemde experimenten;
- een GLB-pilot uitvoeren en ons hard maken voor een rol voor de collectieven in de uitvoering van het nieuwe GLB;
- samenwerking ontwikkelen met duurzaamheidprogramma's met ketenpartijen voor een bijdrage in de financiering van klimaatmaatregelen;
- project ontwikkelen en uitvoeren om aan te sluiten op de landelijke ontwikkeling van Carbon Credits.

10. Strategie

10.1 De rol van WLD

We zijn een organisatie die zich kenmerkt door ondernemerschap, professionaliteit, kennis, innovatie en betrouwbaarheid. Vanuit deze kwaliteiten zijn we in staat om vanuit verschillende rollen onze doelen te bereiken.

Afhankelijk van het project, de financier, de problematiek en onze verantwoordelijkheid zullen we volgend de rollen inzetten:

- initiatiefnemer (bv. IPV, Bodemcoach);
- contractpartner (bv. ANLb, humest) ;
- belangenbehartiger (bv. bodemdaling, ANLb binnen de NNN);
- opdrachtnemer (bv. weidevogelcompensatie Markermeerdijken);
- adviseur (bv. Particulier Natuurbeheer leden);
- expert (bv. weidevogelbeheer);
- innovator (bv. IPV, GLB-pilot);
- samenwerkingspartner (bv. Innovatieprogramma Veen en Groen Goud).

10.2 Organisatie

Met de groei van projecten zal ook het team groeien.

Aandachtspunten bij deze groei zijn:

- groeien met aandacht voor behoud van de cultuur van de werkorganisatie;
- daarnaast zal er ook in de ondersteuning (secretariaat, projectondersteuning, financieel management en GIS) uitbreiding nodig;

- ontwikkelen van de junior projectleiders zodat zij kunnen doorgroeien tot projectleiders. Hierdoor is het mogelijk hun veldkennis en ervaring te benutten;
- behoud en versterken van de oog en oor functie van de veldcoördinatoren in de ledenbinding;
- naast personeel in dienst zal ook de cirkel met freelancers worden vergoot, waardoor er meer flexibiliteit in capaciteit kan ontstaan. Waar dat mogelijk is, zal meer gebruik van stagiaires worden gemaakt om de capaciteit voor bepaalde onderzoeken of projecten tijdelijk te vergroten;
- aandacht blijven houden op efficiënt functioneren. Een groter team moet niet leiden tot meer overleg;
- scherp blijven op waar we wel en waar we niet in meegaan bij externe vragen. Omdat we steeds meer worden gezien dat we een belangrijke organisatie zijn, worden we steeds meer gevraagd om mee te denken en te overleggen. Gevaar is dat dit ten koste van onze core business gaat. Belangrijk is om ons steeds af te vragen wat levert dit ons als organisatie en/of onze leden op;
- aandacht voor vervanging van kwetsbare plakken, zoals GIS, projectleiders ANLb;
- de huidige kantoorruimte zal te klein zijn bij verder groei, hiervoor moet dan een oplossing komen.

Groei van het team en de projectportefeuille heeft ook gevolgen voor het bestuur. Er komen meer, maar ook een bredere inhoudelijke scope van projecten, waar het bestuur betrokken zal worden. Dit vraagt dat het bestuur hierin meegroeit. Het bestuur zal jaarlijks haar functioneren evalueren en daarbij de volgende aandachtspunten betrekken:

- de omvang en samenstelling van het bestuur;
- de manier van werken;
- de relatie tussen bestuur en team.

Daarnaast is de komende 5 jaren verjonging van het bestuur gewenst, zodat er ook een goede aansluiting bij de jonge ondernemers binnen ons ledenbestand is.

10.3 Leden

Zoals overal in groepen zijn er binnen onze vereniging voorlopers, het peloton en achterblijvers te onderscheiden. De voorlopers zijn van belang om experimenten en nieuwe ontwikkelingen in gang te brengen. Maar het is uiteindelijk belangrijk dat het peloton volgt en nieuwe ontwikkelingen gaat omarmen. Critici binnen deze groep, maar ook bij de achterblijvers zijn van nut om ons scherp te houden, dat we aansluiting blijven houden bij onze leden.

Van ouds hebben wij veel leden in de de weidevogelgebieden, vooral de veenweidegebieden. Er liggen nog veel kansen in andere delen van ons werkgebied (bv de droogmakerijen en binnenduinrand) op het gebied van akkervogels, bodem, water en klimaat. We gaan met nieuwe projecten leden in deze gebieden aan ons binden.

We hebben een grote groep actieve leden die middels projecten aan ons gebonden zijn. We willen ook inactieve leden blijven binden als lid voor de vereniging en hen verleiden (weer) aan projecten mee te doen. Voor beide groepen is het van belang dat we hen goed betrekken en informeren door gerichte communicatie en bijeenkomsten.

Het binden van jonge leden is belangrijk. Zij zijn immers de toekomst van de vereniging. Medio 2019 is er een jongerenraad ingesteld, die een klankbord en adviesfunctie heeft voor het bestuur. Hierin zitten jonge leden tot 30 jaar. Deze jongerenraad zal worden gefaciliteerd met een opleidingsprogramma.

De veldcoördinatoren spelen een belangrijke rol in de ledenbinding omdat zij de ogen en oren van de organisatie in het veld zijn.

10.4 Belangenbehartiging

Belangenbehartiging is geen primaire taak van ons. Echter daar waar (beleids)ontwikkelingen zijn die direct invloed hebben op onze inzet op de 5 genoemde thema's gaan we pro-actief belangenbehartiging doen. Voorbeelden daarvan zijn onze inzet op de discussie rond ANLb binnen de NNN, bodemdaling en GLB. De belangenbehartiging richt zich op behoud en ontwikkeling van onze activiteiten en doelstellingen, waarbij dit ook veelal van belang is voor onze leden. We gaan niet defensief de belangen van onze individuele leden behartigen.

Waar mogelijk werken we in de belangenbehartiging samen met andere partijen, zoals LTO, andere collectieven en BoerenNatuur.

10.5 Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn van groot belang voor het uitvoeren van ANLb door onze leden. Ook bij monitoring (BTS tellingen, akkervogels en slootkanten) is de inzet van vrijwilligers van belang. Ons vrijwilligers bestand vergrijsst. Dat kan op termijn een probleem geven. Ook gezien het feit dat er een tendens in de maatschappij is dat mensen minder tijd en of een minder lange periode achter elkaar zich willen inzetten als vrijwilliger. Wij zien dat het daardoor moeilijker wordt om bijvoorbeeld nieuwe vrijwilligers voor weidevogel beheer te werven.

Het blijven binden van vrijwilligers, ook voor nieuwe werkzaamheden binnen de vereniging en het werven van nieuwe vrijwilligers is belangrijk aandachtspunt. Daarin is een nauwe samenwerking van bestuur en team met de Vrijwilligersraad (VR) voor de ondersteuning van vrijwilligers (werving en kennisontwikkeling) noodzakelijk. We gaan in overleg met de VR bekijken hoe we vrijwilligers meer kunnen betrekken bij projecten en andere thema's dan weidevogels. Bijvoorbeeld door een vacaturebank voor vrijwilligers op de website.

10.6 Samenwerking

Samenwerking is belangrijk om onze doelen te halen. Samenwerking zal plaatsvinden op verschillende niveau's: landelijk, provinciaal en regionaal. Per doel en thema zal de samenwerking verschillen.

Belangrijke samenwerkingspartners zijn:

- de sector: BoerenNatuur, de andere collectieven in Nood-Holland, maar ook elders in het land, LTONoord;
- de overheid: provincie Noord-Holland, HHNK, de gemeenten binnen ons gebied;
- beheerders: de TBO's, recreatie Noord-Holland ;
- overig: Milieufederatie, WIJ-land, kennisinstellingen, adviesbureaus.

10.7 Monitoring

Het zichtbaar maken van wat ons werk oplevert is belangrijk, zowel voor de financiers, voor onze leden als om draagvlak bij burgers te krijgen. Daarvoor is monitoring van de resultaten noodzakelijk. Op dit moment doen we dat voor het weidevogelbeheer, en de aanleg van natuurvriendelijke oevers, in beperkte mate voor botanische slootkanten. Voor de wandelpaden monitort Recreatie Noord-Holland het van die paden. Bij elk nieuw project zullen we de monitoring meenemen bij de ontwikkeling van het project en de uitvoering. Belangrijk is dan wel dat het gefinancierd wordt.

10.8 Innovatie

Innovatie is een kwaliteit van onze vereniging. De afgelopen 23 jaren hebben we altijd gezocht naar vernieuwing en innovatie, ook op de in dit beleidsplan genoemde thema's. Met de leden zullen we op zoek blijven gaan naar innovaties die passen bij het agrarisch ondernemerschap en onze thema's. Voor innovaties is ons eigen innovatiefonds beschikbaar.

10.9 Communicatie

Communicatie over wie wij zijn, wat wij en onze leden doen en welke resultaten we daarmee halen is steeds belangrijker. We gaan onze communicatie vanuit het trots zijn en "sterk in plattelandsnatuur" voortzetten. Waarbij de rol van de landbouw als drager van het landschap meer aandacht zal krijgen. Met het belangrijker worden van communicatie zullen we in deze beleidsplan periode ook de organisatie versterken met een communicatiemedewerker, zodat er meer focus komt op communicatie en het er niet "even bij" hoeft te worden gedaan. We gaan ons richten op meer storytelling op onze website, nieuwsbrief en social media.

We richten onze communicatie primair op:

- onze leden: communicatie over projecten, actuele ontwikkelingen, kennis;
- onze vrijwilligers: communicatie over projecten, actuele ontwikkelingen, kennis;
- financiers en samenwerkingspartners en marktpartijen: waar wij voor staan, resultaten van projecten;

Daarnaast zullen wij de burgers binnen ons gebied informeren over wat wij doen, waar wij voor staan en ons richten op herkenbaarheid in het veld.